

KISS JÓZSEF

A mérnök esete az orvossal

Sajnos az élet olyan, hogy a legnagyobb elővigyázatosság és rendszeres „karbantartás” ellenére is megbetegszik az ember. Kinek itt, kinek ott keletkezik egészségi problémája.

A mérnök is így járt. Egy darabig tűrte a jelenséget, megpróbált saját tapasztalata alapján – egyszerű étkezési, illetve életmódbeli változtatások figyelmes bevezetésével – úrrá lenni a bajon. Az öngyógyítás eredménytelensége után – minden korábban vélt vagy valóban bevált „gyógymód” ellenére – kénytelen volt szakorvoshoz fordulni. A „kálvária” itt kezdődött. Először is azt tapasztalta – több idegen nyelvet beszélő, vezető beosztású ember léte – , hogy már az orvos kérdéseit is nehezen érti; különösen ahhoz képest, hogy mindez összefügghetett állapotával, vagyis igazán érdekelt volt a pontos és szabatos válasz adásában.

A kérdések után következett a „bajmegállapítás, -meghatározás”, amelyet természetesen a mérnök nem értett, nem is érthetett, hiszen a latin nyelv meglehetősen távol áll ismeretkörétől és – lévén ritkán beteg – nem is „leshette” el az orvosoktól. Mivel megjegyezni is nehéz, amit az ember nem ért, csak felét-harmadát fogta fel (első elképzelése szerint) az elhangzottaknak. De talán ez nem is olyan nagyon fontos, hanem az, hogy hogyan tovább: ilyen gyógyszer erre, olyan gyógyszer arra; így-úgy alkalmazva; ennyiszor meg annyszor stb. Sajnos azt kellett tapasztalnia, hogy az orvos bennfentesnek tekinti, mert feltételezte, hogy az elmondottakat elsőre megérti és meg is jegyzi!

A következő „stáció” ezután következett, mert a mérnök – lévén jártas a minőségbiztosítási kérdésekben, ahol a hibát nem csak megszüntetni, hanem újra előfordulását megelőzni egyaránt fontos teendő – megkérdezte, hogy vajon mi lehet az oka a tüneteknek; hogyan lehetne az adott betegséget megelőzni. A kapott válasz felét sem értette, a korábban említettek miatt, és az alapos orvosi ismeretek hiányában. Talán azért sem, mert a mérnök meglepődött, hiszen ő nem más nyelven szokott ismereteket közölni, ha magyarul kérdezik. Első alkalommal nem akarván az időt húzni, és mint minden beteg, amúgy is egy kicsit nehezen fogja fel a rázúduló új ismereteket, feladta a kérdezősködést; inkább a tettek mezejére lépett. Amennyire képes volt megérteni, annyira előírászerűen alkalmazta a gyógyszereket és a megadott időben jelentkezett a hatás bemutatására. Bizony a hatás nagyon szerény volt. Ezért újabb, a korábbihoz hasonló lefolyású „párbeszéd”, újabb vizsgálat, majd gyógyszeres kezelés következett. De arra a kérdésre, hogy mi lehet a baj oka, halvány utalást sem sikerült kapnia.

Művelt ember lévén, úgy gondolta, hogy nem lehet komoly probléma a vonatkozó szakirodalom tanulmányozása útján választ vagy legalább eligazítást kapni a feltett kérdésre. Történetesen a mérnök egyik közeli családtagja orvos – bár az érintett szakterületől távoli területen –, ezért szakirodalmat kért és a vonatkozó egyetemi tankönyv formájában kapott is tőle.

Ekkor érte a mérnököt a következő meglepetések újabb sora. A tünetek és a kapott ismeretek alapján megpróbált utánajárni a válasznak, keresvén a vonatkozó részleteket. A megfelelő fejezetben írtak alapján, sajnos, nem jutott semmire, még az orvosi szótár használatával sem, hiszen a szöveg nemcsak latin kifejezésekkel volt tele, hanem gyakran latin szavak magyar ragozása és egyéb furcsaságok is előfordultak. Alapos és ráérő ember lévén, mérnökünk, az általa megszokott módon, nekilátott a kapott irodalom feltáráshoz: a könyv elejétől, folyamatosan szótárzva, az általánostól az egyedi fele haladva, megpróbált eligazodni a tématerületen. Bizonyára sokan sejtik, hogy a kudarc bekövetkezése elkerülhetetlen volt. A mérnök számára úgy tűnt, hogy a – meg nem nevezett – tankönyv nem azért íródott, hogy azt megértsék, hanem talán csak azért, hogy azt bemagolják és a vizsgán visszamondják. Aminek természetes eredménye egy olyan „lexikális” tudás, amely azt a látszatot kelti, hogy aki a tankönyv anyagából levizsgázott az ért a meg nem nevezett szakterülethez.

Vajon hol és mikor tanulja meg a szakorvos a betegségek és a tünetek magyar nevét; mikor tanulja meg megérteni a beteget, és mikor tanulja meg magyarul, azaz a közember számára is érthető nyelven elmondani a „diagnózist” és a „terápiát”? Hasonlóan a más szakterületen dolgozó értelmiségiekhez, az orvosoknak is először rendesen meg kell tanulniuk a szakmájukat magyarul, valamint – magyar lévén – idegen nyelven is, és orvos lévén – természetesen – latinul is. Szerintem ez alapvető követelmény kell legyen minden magyar értelmiségi számára. Hiszen az anyanyelv használata fontosabb kell legyen a szakmai tolvajnyelv használatánál, különösen, ha olyan foglalkozást űz – bocsánat! –, ha olyan hivatást gyakorol, amely során emberekkel foglalkozik. Vagyis ha tudása és szakértelme elsősorban nem szakmai közegben, hanem a köznapi életben, a közemberek körében érvényesül. Hiszem, hogy az orvosképzés alapvető célja a gyógyítás és a betegségek megelőzése. Ezt pedig csak közérthető, világos, szabatos, magyarul megfogalmazott ismeretközléssel lehet magyar emberek között elérni.

Vagyis: mondjuk magyarul!